

TYPOGRAPHUS LECTORI.

Cum mensibus elapsis per editionem Imolensem doctissimi Operis Jo: Sebastiani Vespignani de Emptione, & Venditione, nec non de Expenfis, quæ fiunt in causis Civilibus &c., novo Jurisprudentiæ munere decoraretur, in quo quantum doctrinæ, ac diligentia Author impenderit clarissime constat: nonnullæ occurrerunt mihi in ejusdemmet Libri calce appositæ Consultationes Illustrissimi, ac Reverendissimi D. Alexandri Fidelis, olim in Fanensi Civitate Vicarii Apostolici, nunc verò Civitatis Æsi meritissimi Antifitis, in quarum prima scilicet Fanen. Immunitatis Cæmeterii 6. Septembris 1688., nescio an Typographi, an verò Amanuensis incuria, potior, immò potissima pars, & Voti exitus reticetur; Decretum nempe sacre Congregationis Immunitatis, ex quo resolutio hujus Consultationis comprobaretur. Cum verò hoc ad Negligentiæ, & Omissionis titulum facile reduci possit, operæ pretium censui in hoc nostri Bertoni Tractatu de Negligentiis, & Omissionibus, Omissionem hanc indicare, ac in subiecta materia Fanen. præsentis Immunitatis, Juris Allegationem Illustrissimi D. Dominici Catalani, olim Fani Locumtenentis, & prius Auditoris hujus Vicelegationis Ferrariæ, nunc verò Eminentissimi, & Reverendissimi D. Card. de Verme Episcopi Vicarii Generalis adnectere, unà cum Sacre Congregationis resolutione, ad hoc, ut utriusque Consultationis scilicet, & Allegationis fundamenta, ac rationes elucescant, quorum intuitu Decretum Sacre Congregationis huic postremæ Allegationi favorabile emanaverit, cujus reticentia sanè claudicare Consultationem illam Jurisperiti censuerunt.

Fanen. præsentis Immunitatis.

Revenit nupèr ad manus Liber Variarum Consultationum de Emptione, & Venditione, ac de Expenfis, quæ fiunt in Causis Civilibus, impressus Imolæ de Anno 1702., Authore D. Joanne Sebastiano Vespignano Imolensi, cum tribus Consultationibus Illustrissimi, & Reverendissimi Domini Alexandri Fidelis Episcopi Æsini in illius calce annexis, in quarum una, quæ primum, & potiore occupat locum, & cui titulus est Fanen. Immunitatis Cæmeterii, idem doctissimus Præsul clara, & eleganti methodo luculentè ostendit fundamenta, & rationes, quibus, cum esset Vicarius Apostolicus in Civitate Fani, motus fuit ad declarandum præ Immunitate ad favorem Ludovici Mazzocchi Carcerati per Birruarios illius Curia Laicalis in quadam Caupona, vulgò Bettola posita propè locum immunem. Verùm quia id evenit de tempore quo Ego eram Locumtenens recolendæ memoriæ R. P. D. Benedicti Josephi Spinelli Caraccioli ex Principibus Scalæ, qui ex hac Vicelegatione Ferrariæ ad illud Gubernium tran-

situm fecit, & ad proprium munus adimplendum scripsi præ tutione Jurium Tribunalis Laicalis, operæ pretium duxi adhuc Typis demandare per me opportunè, quamvis rudi calamo, exarata, unà cum ipsa individuali resolutione Sacre Congregationis Immunitatis desuper edita, ad effectum, ut omnibus innotescat quid in causa actum, & conclusum fuerit; & quid, & quommodò in similibus casibus, qui passim occurrere possunt pro Justitia, & Veritate respondendum, & judicandum sit; Quod facere lubet præsertim indemnitate, utque minimè inuram Negligentiæ, aut Omissionis nota, quam reticendo incurrerem, quippè quod ex contextu totius Consultationis, præcipuè in §. Ad remedia, videtur quodammodò firmari incidisse in Censuras memoratos Birruarios, & per consequens Curiam Laicalem malam fouisse causam, ac perperam egisse eos defendendo: Quod sanè defleat à Veritate, ad quam nati sunt Homines, ut notat Fagnan. in p. part. Decret. cap. ne innitaris num. 114. de Constitut., & quæ Nobis supra cæteros Amicos magis amica

amica esse debet, ad tradita per Prob. in addit. ad Io. Monach. in cap. Nemo nu. 75., & seqq. de elect. lib. 6., & Barbof. Axiom. 224. num. 2.

Præmissis igitur breviter, & fideliter Facto, unde Jus oritur, & moritur, ut ait idem Barbof. Axiom. 93. num. p., quod nempe de Anno 1688., dum Ludovicus Mazzocchius de Albareto Ariminen. Diocesis condemnatus contumacialiter ad triremes per septennium in Tribunali Legationis Æmiliae moram traheret comedendo, & bibendo in quadam Caupona, seu Bettola propè Ecclesiam Parochialem Divi Thomæ ejusdem Civitatis Fani, fuerit ibidem carceratus per Birruarios Curia Laicalis, qui ad hunc effectum transferunt per Cæmeterium dictæ Ecclesie, & reversi fuerunt unà cum carcerato per idem Cæmeterium, ex quo aliud ad dictam Cauponam nullus aliud patet aditus; Quodque per Curiam Laicalem fuerit deinde consignatus in Carceribus Episcopalibus pendente discussione an deberet gaudere, vel non; Et denique restitutus eidem Ecclesie unde fuerat extractus, prævia declaratione judicialiter emissa per ipsum Vicarium Apostolicum, quod gauderet Immunitate Ecclesiastica,

Examinanda incidit quæstio, an captus extra locum sacrum, & ductus per Birruarios per locum immunem, gaudere debeat Ecclesiastica Immunitate; Et de hac principaliter actum fuit, nam quoad alias quæstiones, quæ potius ad ornatu Consultationis, ac ut eadè copiosior evaderet, quam pro opportunitate Causæ exactè discutuntur, tum circa consignationem Carcerati in Carceribus Episcopalibus pendente declaratione, an Carceratus debeat gaudere, vel non, tum circa inspectionem, an Cæmeterium sit locus immunis, tum etiam an cognitio Causæ spectet ad Episcopum, & sub nomine Episcopi veniat Vicarius Apostolicus, data fuerunt manus victæ, cum sint conclusiones, & resolutiones satis trita, & incontrovertibiles favore Immunitatis, & Jurisdictionis Ecclesiasticæ, præsertim, quod Cæmeterium sit immune, & quod cognitio Causæ spectet ad Episcopum, de quibus, ut rectè memini, nec quidem per umbram fuit dubitatum, neque minimè habitum verbum.

In ea itaque principali quæstione, negativam sententiam, quod nempe taliter captus extra locum sacrum non gaudeat Immunitate transeundo per Ecclesiam, Cæmeteriu, aliumque locum immunem, etiam quod petat illius Immunitate defendi, veriores, & communiorem credidi, & sustinui, utpotè validis rationibus, & Doctorum auctoritate fulcitam.

Rationibus siquidem, quia Immunitas concessa est ei, qui confugit ad Ecclesiam ad text. in l. 2. ibi -- ad Ecclesias fugientes l. 2. ibi -- ad Sacrosanctas Ecclesias confugientes l. 3. 4. 5., & tot. tit. C. de his qui ad Ecclesias confugiunt cap. inter alia -- ibi fugiens ad Ecclesiam de Immunit. Eccles., & in Constitutione 7. Gregorii XV. ibi -- ad Ecclesias, locave sacra, & religiosa confugientibus. Captus verò, qui ducitur per Ecclesiam, ad eam non confugit, cum ille actus sit coactionis, & necessitatis.

Secundò, quia Ecclesia liberum, & immunem servat, quem liberum, & immunem recipit, qualis non est qui captus ducitur ad text. in l. qui neque 48. §. solutum ff. de verb. signif.

Tertiò, quia initium, & non finis cujusque rei attendi debet, l. Pomponius ff. de negot. gest., cum concordantibus penès Barbof. axiom. 187. verb. Principium num. 2., unde dum captura fuit licita extra locum immunem, totus actus qui subsequitur, quique sine intermissione fit, ab eadem captura, tanquam à suo principio regulari debet.

Quartò, quia Ecclesia violentam extractionem prohibet, & punit: textus est in can. si quis contumax., ibi -- fugientem seruum &c. de atrio Ecclesie &c. per vim abstraxerit &c. 17. quest. 4., Captus autem, qui per Ecclesiam ducitur, ab Ecclesia violentè non evellitur, & per consequens Ecclesia, hujusmodi extractionem minimè prohibet.

Quintò, quia existens in posse Curia non eo sine intrat Ecclesiam, ut defendatur, sed casu, & per transitum invitatus per eam ducitur ad carceres, vel ad supplicium: Ea autem, quæ non principaliter, sed in transitu, & incidentèr fiunt non habentur in consideratione, l. si quis neque causam cum similibus ff. si certum petatur.

Sextò, quia in l. si quis post hanc C. de Ædific. privat., expressè cavetur, quod prohibita

Etione ornatus, hoc est marmorum, vel columnarum à Civitate, possit nihilominus quis ornatum huiusmodi, quem habet in una possessione transferre ad aliam, etiam transeundo per Civitatem. Igitur à parilitate erit Ministro Curia hominem jam factum suum, quem captum tenet, per mediam ducere Ecclesiam, non amittendo Ius, quod habet in illum.

Et quamvis hanc paritatem impugnet, & frivolam existimet. *Gambacurt. de Immunit. lib. 4. cap. 18. num. 4.* non est tamen audiendus, cum valeat in Iure argumentum à simili ad simile. *Everard. in Topic. legal. loc. 10. & de re ad personam. l. si quis. ff. de legat. 1. Cancer. var. resol. lib. 1. cap. 17. sub num. 3.* quapropter textum in d. l. si quis post hanc singularem ad materiam appellat *Peregrinus de Immunit. cap. 5. num. 6.* & meliorem in proposito reputat *Gutierrez pract. quest. Civil. lib. 3. quest. 6. sub nu. 2.*

Doctorum autoritate, quia eam concordiam calamo sequuntur *Archid. Alberic. Palat. Rub. Marsil. Bossius. Decian. Adden. ad Gamm. Tusch. Gomez. Aylon. Laynez. Sanchez. Suarez. Borel. Boer. Maria Villalobos. Franc. Marc. Mexia. Bobadil. Bonacin. Lezzan. Castropal. Xamar. Farin. Guazzin. Ambrosin. Italia. Taner. Thorus. Pellizar. in Manual. Regular. tract. 8. cap. 5. sect. 1. quest. 18. num. 33. Donat. de Asyl. resol. 207. Adden. ad Sanfelix. decis. 402. vers. observa Danza de pugna. DD. tit. de Immunit. cap. 2. num. 13. Carthar. decis. 5. per tot. Mallet. de Hierarchia. Eccles. lib. 4. part. 2. tit. 6. num. 6. Delben. de Immunit. tom. 2. cap. 16. dub. 10. sect. 5. num. 4. & 5. Sperell. decis. 504. num. 62. Pignatell. tom. 1. Consult. 96. num. 5. in secunda Editione Veneta.*

In nihilo refragante, quod pro affirmativa, quam in iudicando secutus fuit, & modò scribendo sustinere conatur sapientissimus Præful, stent *Cassan. ad Consuetud. Burgund. rubr. 1. §. 5. tit. de Iusticiis num. 121.*, qui ait se vidisse observari Pictavii, quod quidam damnatus ad mortem, ex quo transivit ductus à Ministris per Cœmeterium gavissus fuit Immunitate Ecclesiastica. *Gygas de crim. les. majest. commit. quest. 10. num. 33.* ubi restatur de visu, idem fuisse servatum *Venetis. Peregrin. de Immunit. cap. 5. num. 7. Fagundes de præcept. Eccles. lib. 4. cap. 4. num. 57. Delben. de Immunit. Eccles. par. 2. cap. 16. dub. 10. sect. 7. num. 7. Diana parte 1. tract. 1. resol. 30.*

num. 4. & in Coordinat. de Immunit. tom. 9. resol. 105. num. 4., qui ajunt dictam opinionem esse magis piam, & favorabilem Ecclesie, ac idè in praxi observandam. *Gambacurt. de Immunit. lib. 4. c. 18. Fagnan. in 2. p. 3. libr. Decret. cap. inter alia n. 44. 88. 91. de Immunit. Eccles. Quodque ita fuerit resolutum per Sacram Congregationem Episcoporum, & Regularium in Sipontina 12. Martii 1653. Theanen. 13. Julii, & Hieracen. eodem die, & anno relat. per Delben. in addit. noviss. ad tract. de Immunit. verbo Immunitas, circa medium, & per Nicol. Lucubr. lib. 1. civil. tit. 8. de bis qui sunt sui &c., & de Immunit. Eccles. nu. 25. vers. non autem, nec non per Pignatell. & Lantuf. quæ omnes Autoritates citantur in Consultatione à S. bis addebam, usque ad §. bancque nostram;*

Et quod id ipsum fuerit servatum apud Romanos erga eos, qui capti ducebantur intra inanium Deorum Tempia, teste *Aulo Gellio noct. Attic. lib. 10. cap. 15.*, ut ex eadem Consultatione §. Quinimò.

Quoniam ad totalitèr, & funditèr evertendam vim, & efficaciam dictarum Autoritatum, & aliarum si quæ sint, & ad ostendendum in quo sensu, & quomodò eadem intelligendæ sunt, & procedere possunt, trifariam respondetur, &

Primò, quod duplex est ratio, qua moventur Doctores citati pro affirmativa ad favorem Immunitatis, ut cæteris relatis indicat *Cortiad. decis. Cathal. 84. num. 1.* Prima est, quod licet is, qui per Ecclesiam ducitur, non propriè ad illam dicatur confugere, fatis tamen est, quod ubi ad eam pervenit, & dum in ea est, petat illius Immunitate defendi, dum non modò confugiens ad Ecclesiam, sed etiam in ea residens Immunitatem consequatur ad text. in canon. sicut antiquitus, & can. diffiniit 17. quest. 4. Altera est, quia nullo Iure cautum reperitur, ut quis veniat liber ad Ecclesiam, ad hoc, ut ejus Immunitate gaudeat. Aliam excogitavit disertissimus Præful, quod nempe confugium præsumatur, quoties quis reperitur in Ecclesia; quodque eidem Ecclesie quæsitum dicatur Ius Immunitatis, cui ipse Reus renunciare nequit, nec expressè declarando nolle gaudere, nec tacitè permittendo se extrahi, ut ex longa Doctorum serie, quos citat in §. Sicut è converso.

Hæc tamen rationes nullius sunt ponderis, & momenti, atque idè uti leves, & insubsistentes

dilabuntur, & corruunt.

Corruit, immò evanescit, uti minimè applicabilis postrema hæc ratio, quia cum ex prædictis, & infra dicendis qui captus ducitur per Ecclesiam non dicatur ad eam confugere, implicat contradictionem, quod præsumendum sit confugium quando constat illud non adesse; præsumptio etenim cedit veritati *l. fm. ff. de eo quod metus caus. Menoch. cons. 86. num. 106. Surd. cons. 7. num. 61. Gratian. discept. forens. cap. 832. num. 15. & cap. 909. num. 23. Novar. decis. 30. num. 5.* Et licet per confugium quærat Ius Ecclesie, cui Reus renunciare non potest, non dato tamen confugio nullum Ius Ecclesie competit, quia Contrariorum contraria est ratio, & contrarius est effectus *l. qui accusare ff. de accusat. Everard. in Topica legal. loc. 75. Cæsar Argel. de legit. contradic. quest. 3. num. 75.*, & posito uno ex eis, removetur alterum *l. inter me ff. de except. rei judic. Surd. cons. 230. num. 13. lib. 2. Gratian. discept. forens. cap. 894. nu. 4.*

Corruit prima, quia, ut supra visum est, spectandum est principalitèr initium capturæ, qua succedente in loco non immuni, cessat privilegium Immunitatis à Iure concessum fugientibus, quousque captus ducatur, vel resideat perstrictus à Satellitibus in loco immuni, cum ad eum in tali casu non dicatur fugere, sed duci; atque idè ubi verba legis non conveniunt, non convenit ejus dispositio ad text. in l. 4. §. toties, ubi Paulus ff. de damno infecto l. constitutum de milit. testam., & quod lex non dicit, nec nos dicere, aut præsumere debemus. *l. denunciantis C. de repudiis Surd. consil. 219. num. 21. Barbof. Axiom. 136. num. 7. Fontanell. decis. 505. num. 4. tomo 2.*

Corruit altera, quia constat ex Iuribus supra deductis, quod oportet, ut vadat liber ad Ecclesiam, qui ejus Immunitate vult perfrui; Ecclesia etenim tutatur confugientes: capti verò per manus Satellitum non dicuntur confugere, sed adduci, ac transportari, atque idè liberi non sunt, ita ut possit dici, quod fugiant *l. liberationis 47.*, & *l. qui neque 48. ff. de verborum significat.* Et donec existant in manibus Curia juvari non possunt dispositione dd. Canonum sicut antiquitus, & diffiniit 17. quest. 4. volentium, quod residentes in loco immuni nequeunt indè abstrahi, cum non verificetur, quod ad eum liberi confugerint, & liberi permaneant.

Id quod mirificè confirmatur, & manife-

stum redditur sumpto argumento ab absurdo vitando, quod est optimum, & concludens per text. in l. scire oportet. §. aliud ff. de excusat. Tutor. *Iason in l. divorcio not. 5. ff. solut. matrim. Mantio. de tacit. & ambig. lib. 2. tit. 13. sub num. 2.*, & de Coniect. ult. volunt. lib. 3. tit. 7. num. 1. *Mar. Anton. Maceraten. lib. 2. var. resol. 32. num. 13.*, nam si esset admittendum, quod existens in potestate Curia gaudere debeat Immunitate Ecclesiastica, sequeretur, quod introeunte Sacerdote ad Carceres pro administranda Sanctissima Eucharistia, omnes Carcerati, & facilius qui communicandi sunt, liberi efficerentur tangendo personam dicti Sacerdotis, cui in hoc casu incontrovertibilitèr competit Immunitas, quia si ea conceditur Ecclesiis propter Deum, multò magis ad ipsum Deum à Sacerdote gestatum, quoniam causa causæ, est causa causati, ad tradita per Doctores unanimiter, & signanter, antiquioribus omisissis, per *Barbof. de Iur. univ. Eccles. part. 2. cap. 3. num. 69. Delben. de Immunit. tom. 2. cap. 16. dub. 9. sect. 16. per tot. Diana de Immunit. part. 1. tract. 1. resol. 28.*, & in *Coordinat. tom. 9. tract. 1. resol. 12. Sperell. decis. 49. num. 5. Carthar. decis. 7. num. 7. post. Hostien. in cap. sanè de celebrat. Missar.*, ubi dicit, hanc opinionem sequendam esse usque ad effusionem sanguinis.

Insuper sequeretur, quod eò ipso ac Inquisiti ducerentur per Birruarios ad Carceres Episcopales, statim deberent ad pristinam libertatem restitui, quia Carceres Episcopales gaudent Immunitate Ecclesiastica. *Sac. Cong. in una Nullius 30. Junii 1632.*, quam refert *Delben. in addit. noviss. verb. Carcer.*

Sequeretur etiam, quod Condemnati ad Trirèmes, vel ad opus in toto Statu Ecclesiastico nequirent transuehi per solitum iter ad Carceres novos Urbis, & indè ad Civitatem Vetulam, stantibus tot Ecclesiis positus per vias publicas, prout signanter in ipsa Civitate Fani, ubi propè Portam, quæ respicit Mare extat Ecclesia S. Spiritus, & per eandem viam in distantia vix unius milliarii adest Ecclesia S. Mariae Pontis Metauri, quæ cum sit campestris, & ruralis gaudet Immunitate per 30. passus, etiam per viam publicam, ut declaravit *Sac. Cong. de anno 1687. Mense Octobris teste Pignatell. tom. 9. consult. 19. num. 3. in fin.*, & in *Tribunali Eminentissimi Card. Vicarii die prima Septembris 1694.*